

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stana z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6:60
pol leta 6 . 60 3:30
četr leta 3 . 40 1:70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stana vse leto 3 K 20 h ali gl. 1:60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nuški ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Ogledi in poslanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Goricia.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsotno 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrsticah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Tretji shod slov. avstro-ogerskih časnikařev v Dubrovniku.

(Konec.)

III.

Urednik „Dziennika Polskiego“ dr. Ostaszewski-Barański je poročal o II. shodu v Krakovu. Pravi, da zborovalci imajo v rokah obsirno tiskano poročilo. — Krakovski shod je protestoval proti odredbi ogerske vlade, ki je zabranila Slovanom druge državne polovice sodelovanje na shodu. Protest je dosegel zaželjen vspeh, ker zdaj se smejo udeležiti našega shoda. — Delovalo se je tudi v smislu sklepov II. shoda o ustanovitvi slovanske korespondenčne pisarne in društva slovanskih časnikařev, o čemur bosta poročala gg. Anyž in Hovoroka.

Urednik „Narodnih Listov“ iz Prage g. Anyž poroča o korespondenčni pisarni. Na sedanji vladni „C.-B.“ se Slovani ne smemo zanašati, poročila niso točna, niso nepristranska. Dovolj smo Slovani močni, da osnujemo samostalno pisarno. Predlaga resolucijo v tem smislu, ki je bila sprejeta. Predlaga pa dalje, naj se osnujejo po vseh deželah posebni odbori kot središča za korespondenčne službe.

Urednik „Hlasu Naroda“ g. Hovoroka poroča o društvu slov. časnikařev Avstro-Ogerske. Nemci imajo svoje društvo, ki brani in podpira delavce na časnikařkem polju; isto osnujemo vsi slov. časnikaři. — Predlaga podobno resolucijo in odbor treh urednikov v Pragi, da izdelajo načrt, ki se vpošlje na pogled vsemu uredništvu. Do prihodnjega shoda bodi vse pripravljeno.

Po trournem zborovanju predsednik pretrga isto na 15 minut. Ko je zborovanje zopet pričelo, je bilo na vrsti poročilo in resolucija dr. Marijana Zdrichowskega, prof. Jagiellovskega vseučilišča, o slovanski vzajemnosti. Tu je visel nad shodom Damoklejev meč. Predsednik Chylinški ni hotel voditi te pereče razprave in je odstopil predsedstvo podpredsedniku A. Gabrščeku.

Prof. Zdrichowski je deloma čital in deloma govoril obsirno, učeno utemeljevanje svoje resolucije o slovanski vzajemnosti, ki se glasi:

„III. shod slov. časnikařev priznava, da je od zadnjega shoda nastopil nekaj pre-

obrat na bolje v področju literarne in politiske vzajemnosti, in ponavlja sklepe poprejšnjega shoda glede na temelje za vzajemnost slovanskih časnikařev vroče priporoča zastopnikom slovanskega časnikařstva, da obračajo posebno pozornost na medsebojne odnose slovanskih narodov, presojevaje jih s stališča enakopravnosti v vsem področju življenja, v soglasju z duhom in tradicijo največjih genijev Slovanstva — Mickiewicza, Palackeja, Mazuranića i. dr. — in v soglasju z obsegom in rezultatom novjših raziskovanj najglobljih mislecev, ki so se bavili s slovansko stvarjo: Vladimira Solovjeva in Borisa Čicerina.“

Poročilo učenega slavista je bilo sicer krasno, ali z onimi imeni v resoluciji je dobila resolucija preveč tendenciozno lice; zaslja je preveč v podrobnosti, v katerih se je danes še težko složiti vsem Slovanom. Zato je počela prav burna debata, ki je trajala nad dve uri.

Urednik Anyž se je oglasil k besedi, da bi preprečil debato, ki je grozila. Dejal je: Govoril sem z g. poročevalcem, in on je privolil, naj se iz resolucije črta imena; ako se to zgodi, naj se sprejme brez debate. — Toda ni slo. Poljaki so se upirali in zahtevali, da mora priti cela resolucija na glasovanje. Po precej živahni kontroverzi odredi podpredsednik Gabršček najprej generalno debato, kar je večina živahno odobrila. Govorili so: Rus Vergun, Hrvatje dr. Radić, dr. Tresić-Pavišić, dr. Mazzuro, več Čehov, znani pater Stojalowski, dr. Lampé, in končno v imenu Poljakov urednik „Glos Narodu“ g. Kar. Ehrenberg, ki je izjavil: Poljaki ostanemo pri resoluciji, kakor je podana. Ako bi prijateljski predlagal premembo kateri naših bratov Slovanov, bi se morda udali, ali ker vsa akcija prihaja od korespondenta „Novega Vremena“ dr. Verguna itd.: ostajamo pri resoluciji, kakor se glasi, in bomo od glasovanja znali urediti svoje daljše postopanje. — Predlaganih je bilo različnih dostavkov. — Dr. Tresić predlaga, naj bi se najboljši spisi vseh slov. narodov prevajali v druge slovanske jezike; v ta namen naj bi se sestavil poseben odbor. — Podpr. Gabršček izjavi, da o tem važnem predmetu se danes ne more sklepati, pač pa naj pride kot posebna točka na dnevni red prihodnjega

shoda. Naloga predlagatelja pa bodi, da pripravi poročilo in poskrbi, da pride gotovo prihodnje v razpravo. Dr. Tresić, zadovoljen s tem odgovorom, odlegne svoj predlog. — Sprejet je bil tudi predlog dr. Radića, da shod sprejema v svrhu pravičnega presojevanja na znanje izjavo bosensko-hercegovskih Hrvatov: da njihovo teženje meri na združenje z ostalimi hrvatskimi zemljami ter da odločno izjavljajo, da se njihove težnje ne protivijo slovanski misli. (Izjava je bila predložena od strani mostarskega „Osvita“.)

Po važnih burnih prizorih — n. pr. Srb Fabris je s protestom zapustil shod in poslal podpredsedniku se posebno pisano izjavo itd. — je podpredsednik zaključil debato ter naglašal dvoje: prvič, da je tovaris Anyž predlagal resolucijo brez imen, a njemu da so se le pridružili dr. Vergun, dr. Radić, dr. Tresić, Stojalowski i. dr., drugič pa, da ostajajo poljski tovarisi odločno pri celum besedilu resolucije. Ker se je pridružil temu sklepu Poljakov i sam poročevalac, pride torej na glasovanje najprej resolucija, kakor je predložena itd. — Na to se oglasil v formalnem oziru h glasovanju g. Anyž, ki izjavi to-le: Uvidevši odločno stališče Poljakov izjavljam v sporazumljenju vseh čeških tovarisev, da odtegujem svoj predlog, ker nam Čehom je do slovanske vzajemnosti več nego za besedilo kake resolucije. — Podpr. Gabršček izjavi: Ker je bil protipredlog edino od tovarisa Anyža, kateremu so se drugi govorniki le pridružili, odpade ta predlog z dnevnega reda. Dajem torej na glasovanje resolucijo, kakor je predložena. — Sprejeta z veliko večino. — Viharna živahnost v celum gledališču.

Predsedstvo je prevzel zopet g. Chylinški. Po kratki a rezki kontroverzi med dr. Vergunom, predsednikom in dr. Mazzuro pride na vrsto resolucija urednika „Dubrovnika“ g. Fabrisa zastran odtegnjenega postnega debita nekaterim srbskim listom v Bosni in Hercegovini. Ker je Fabris zapustil shod, odpade ta točka.

Urednik dr. Vlad. Levicki (Poljak) je na to podal zares krasno poročilo, nadahnjeno z iskreno slovansko ljubeznijo, o slovanski nalogi proti Balkanu. Njegovo poročilo zasluži, da bi ga priobčili vsi slovanski

to. To storimo i v „Soči“. Govorniku so čisto viharno pritrjevali. Na koncu pa je žel zares odlično pohvalo svojih slovanskih tovarisev.

Urednik Řyba iz Prage poroča o nameravani premembi kazenskega in tiskovnega zakona. V resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta, se z zahvalo naglašava nameravana odprava objektivnega postopanja in dovoljenje kolportaje, ali protestuje se proti nameri, da bi se razni tiskovni delikti, zlasti razžaljenje Velikanstva, odvzeli kompetenci porotne sodnije, in proti poostrenju konfiskacijske prakse.

Konečno je bilo določiti čas in mesto prihodnjega shoda. Pri tej točki je podpreds. Gabršček prečital brzozjavni pozdrav županu ljubljanskega Ivana Hribarja, ki vabi na četrti shod prihodnje leto v — Ljubljano, kar je bilo soglasno in z oduševljenjem sprejeto. — Predsednik Chylinški zaključil shod in pravi med drugim: Teško doseči sporazumljenje jedne same dežele, kamo li med možni tolkih krajev. Ali vspeh shoda je krasen, in dal Bog, da bi bil v Ljubljani še sijajniši. Zahvaljuje se enkrat Dubrovnik za krasen sprejem (Burno ploskanje!) in dr. Mazzuro za ves veliki trud, kateri je imel z nami. — Konec ob 3¼ popoldne.

Dopisi.

Iz Rihemberga. — Slavnemu uredništvu „Soče“ in „Primorca“ v Gorici.

V ozirom na dopis „Iz Rihemberga, začetka aprila“ v „Soči“ št. 43. z dne 11. t. m. in v „Primorcu“ št. 15. z dne 12. t. m. zahtevam, da po § 19. tisk. zakona objavite v obeh listih v postavnem roku in na dotičnem mestu sledeči popravek:

Ni res, da sem jaz bil kdaj nasprotnik ceeste po Branici.

Ni res, da sem se sploh vrnil v odbor za to cesto in da sem to dosegel s pomočjo c. kr. komisarja Princiga.

Ni res, da sem v l. 1897. postavil v račun 154 dijet po 3 gl., ampak le štiri dijete po 3 gl.

Ni res, da delam prošnje za oproščenje od vojaščine ali sploh druge prošnje po 20—50 gl.

Ni res, da sem v družbi z M. „fajn“ nategnil nekega M. iz Berjij, kakor tudi ni

Quo vadis?

Roman.

Poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Vinicija je v prvem hipu mikalo pokazati mu vrata. Toda takoj si je domislil, da Grk nemara vé nečesa o Ligiji, torej je njegova radovednost premagala v njem mržnjo.

»Ali si to ti?« ga vpraša. »Kaj se godi s tobaj?«
»Slabo je, Jupiterjev sin,« odvrne Kilon. — »Prava krepost, to je dandanašnji blago, po katerem nihče ne vpraša, pa se mora modrijan uzadovoljiti s tem, ako si more enkrat v petih dnevih pri mesarju kupiti ovčjo glavo, da jo ogloda v svoji sobi pod streho, zalivaje jo s solzami. Oh, gospod! Vse, kar si mi dal, potrošil sem za knjige pri Atraktu, pozneje pa so me okradli in me ugonobili. Sužnjica, katere bi imela popisati moj nauk, je zbežala, pobravši vse to, s čemur me je tvoja velikodušnost obdarila. Revez sem, pa sem si domislil, kam se naj podam, ako ne k tebi, Serapis, katerega ljubim, katerega obožavam in za katerega sem že enkrat izpostavil v nevarnost svoje življenje?«

»Čemu si prišel in kaj mi prinašaš?«
»Prišel sem po pomoč — in prinašam ti svojo revščino, svoje solze, svojo ljubezen in naposled tudi novice, katere sem si oskrbel iz ljubezni do tebe. Ali se še spominjaš, gospod, kako sem ti ob svojem času

rekel, da sem sužnjici božanstvenega Petronija odstopil jedno nit iz pasa Venere na Pafosu? Sedaj sem poizvedel, da jej je to pomagalo, in ti sin Solna, ki veš, kaj se vrši v oni hiši, tudi gotovo veš, kaj je tam Eunika. Imam pa še jedno tako nit. Prihranil sem jo za te, gospod.«

Tu umolkne, ker je zapazil jezo, ki se je zbirala na Vinicijevih obrvih. Hoteč pa odvrniti nevihto, nadaljuje urno:

»Vem, kje prebiva božanstvena Ligija; pokažem ti, gospod, ulico in hišo.«

Vinicij potlači razdraženost, ki se ga je polastila pri tej novici ter reče:

»Kje je ona?«

»Pri Linu, najstarejšem krščanskem duhovniku. Ona stanuje pri njem z Ursom, ki pa zahaja po svoji nekdanji navadi k mlinarju, ki se imenuje isto tako, kakor tvoj dispensator, gospod, Demas!.. Dá, Demas!.. Urso dela pri njem po noči, ako torej obkoljiš Ligijino stanovanje po noči, pa ga ne bo tam... Lin je starec in v hiši sta razun njega še dve stari ženski.«

»Odkod veš vse to?«

»Spomni se, gospod, da so me kristijanje imeli v svojih rokah, pa so mi prizanesli. Glauko se zares moti, domišljuje si, da sem jaz vzrok njegove nesreče, toda revež si je to vtepel v glavo ter še sedaj verjame, pa oni so mi vendar-le prizanesli! Za to se ne čudi, gospod, da mi je hvaležnost napolnila srce. Jaz sem še človek iz starih, boljših časov. Radi tega sem si tudi mislil: ali mi je res mogoče pozabiti na svčje prijatelje in dobrotnike? Ali bi ne bila to najčrnejša nehvaležnost, ko ne bi povprašal za njimi, ko ne bi poizvedel, kako se imajo, kako jim služi zdravje in kje bivajo? Pri pesinuški Cibeli! Nikakor, tega nisem

zmožen. Iz početka me je bilo strah, da ne bi razumevali napak moje nakane.

Toda ljubezen, katero gojim do njih, se je pokazala večjo nego bojazen; zlasti mi je pridodala nadeje ona lahkota, s katero se ondi odpuščajo vse krivice. Pred vsem drugim pa sem mislil ná-te, gospod. Poslednje najino podjetje se ni posrečilo, toda ali se more sin Fortune spoprijazniti s to mislijo? Svoje novo podjetje sem dobro preuhtal. Hiša stoji na samoti. Ako zapoveš svojim sužnjem, da jo obkoljijo, pa ti niti miš ne uide. O gospod, gospod! Na tebi samem je, ali bo ona kraljica še to noč v tvoji hiši. Toda ako se to zgodi, pa pomisli, da je k temu obilno pomagal reven in gladen sin mojega očeta.«

Viniciju je zakipela kri v glavo. Skušnjava je še enkrat potresla vse njegovo bitje. Dá, tako je. To bi bil vspeh, gotov vspeh! Ako bo imel enkrat Ligijo poleg sebe, kdo mu jo odvzame? Ko napravi enkrat Ligijo za svojo ljubljeno, kaj ji naj preobstane druggega, nego da ostane pri njem za zmerom? Naj propade vse učenje! Kaj naj značijo njemu takrat kristijanje z vsem svojim milosrdjem in s svojo čudno vero? Ali mar še ni čas, otresti se vsega tega? Ali mar ni čas, da jame živeti tako, kakor živé vsi? Kaj potem učini Ligija, kako združi svojo usodo z vero, katero spoznava, to je postranska reč. Na tem ni dosti. Poglavitno je, da postane njegova, in to še danes. Pa tudi to je vprašanje, ali še ostane v njeni duši ta vera, ko bo v povsem novem svetu, v krasnem in razkošnem življenju, kateremu se bo morala udati. A to se more zgoditi še danes. Zadošča samo, pridržati Kilonu in izdati o mraku potrebno povelje. A potem nastane veselje brez konca! »Kaj je bilo moje življenje?« si pomisli Vinicij.

(Dalje pride.)

res, da sem šel v Trst ponj s kolesom in da so 3 stotke spuhlete!

Ni res, da mi je F. M. iz Pedrije dal 20—50 gl. ali sploh kaj.

Ni res, da mi je dal A. L. iz Vasi 20—50 gl. za prošnjo.

Ni res, da mi je nekdo od sv. Martina prinesel za prošnjo petdesetak po lestvici na okno spalnice po noči.

Ni res, da mi je F. K. od Bizjakov dal za prošnjo 30 gl. ali sploh kaj.

Ni res, da dajem spričala morale, kakor kaže, ker jih dajem vselej le po svetovanju s podžupani.

Ni res, da sem maloletnemu I. R. iz Vasi računil za inventar malega premoženja 12 gl. in za napravo prošnje za prodaj kosa tega premoženja prašal 12 gl., ker mu nisem nikdar prošnje delal. Za inventar sem vselej računil, kolikor mi je c. kr. sodnija odločila.

Na vprašanje, kje je ostalo največ od onih 6000 gl. državne podpore za uravnavo hudournikov lansko leto, odgovorjam, da se o tem lahko vsak prepriča, ako pregleda račune pri vladi.

Ni resnično, kar se o meni trdi glede morale in „vizitiranja“ občinarov.

V Rihembergu, dne 14. aprila 1901

Jože Pavlica, župan.

Opomba uredništva. Nismo obvezani, priobčiti tega „popravka“, kateri je skoval dr. Pepe za svojega očeta, ker v njem se „popravljiva“ trdi kaj takega, kar se niti ni podtikalo g. županu. Na primer v „popravku“ pravi: Ni res, da sem v družbi z M. „fajn“ nategnil nekega M. iz Brjij — dočim je rečeno v dopisu, da „M. iz Brjij se bo vedno spominjal, kako sta ga (namreč župana) z M. „fajn“ nategnila.“ V zabavo rihemberskim občanom pa vendar priobčujemo ta „popravek“. Očka župan „popravljiva“, vprašanje, ali je res kaj popravil, pa vstane še vedno odprto!

Iz Ločnika. (Amerikanska.) — Pred 34. leti je odpotoval v Ameriko neki tukajšnji kmetovalec, ki se je po dolgem času vrnil domov. Na zunaj je bil videti jako sumljiv: bil je ves razcapan, z oguljenim starim klobukom na glavi ter brez — dokumentov. V takem stanu hiti na svoj stari dom ter se ves srecen in vesel predstavi svojemu bratu in ostalim domačim, kar jih je sploh se poznal. Toda ti nevhvalezni ljudje ga niso hoteli spoznati za svojca, niti brat za svojega brata. Nič ni pomagalo „Amerikantevo“ dokazovanje, da on ni namisljen ampak pravi brat, da ima svoje dokumente, s katerimi potem dokaže resnico, v zabojih in skrinjah, katere so še na potu ter dospejo v par dneh. Odgnali so ga iz hiše ter mu potem še žugali, da ga veljijo odvesti v zapor, ako ne da miru. Brat ga je izročil orožnikom, kateri so ga deli v zapor. Tam je nekaj obotel ter šel se isti dan v bolnišnico, kjer se je predstavil jednako kakor v Ločniku. Tam so ga lepo sprejeli ter mu vse verjeli, mu lepo stregli ter skrbeli, da se mu željeno zdravje čim prej vrne. Hotel je vsako stvar sam plačati ter rekal vedno, da ima vendar seboj tisočake, katere pošlje menjat, kar so mu pa branili, naj pusti, da se že pobotajo, ko ozdravi. — Prihajali so k njemu razni kmetje iz Ločnika ter skrbno povpraševali po nje-

govem zdravju, ter so mu čakali celo denarja. On se je sicer v začetku hranil ter zavračal ponudbe, da tega ni treba, da ima sam dovolj denarja; jemal je spred pasa neke papirje, kateri pa so bili vse prej nego tisočaki, ter jim iste kazal in jih prosil, naj mu gredo menjat. Ker pa kmetje niso hoteli tega storiti, da se mu bolj prikupijo, se je slednjič udal ter jemal ponujane denarje, lepo se zahvaljevalje. Obljubljal je, da jim bode posejeval denar, da nakupi zemljišča, da jih resi dolgovi itd., kar so mu vse verjeli. Žugal je bratu, da mu že pokaže, da je on res pravi njegov brat.

To je trajalo teden dni! Vsak dan je imel kakega obiskovalca; tudi brat v Ločniku je začel razmišljati ter poslal po drugih obiskat ga in se opravičevati; „Amerikanec“ jih je pa zavračal, naj mu ne hodijo za brata pred oči, na kar se tudi potem ni drznil priti nihče več pred njega.

Ko je malo okreval ter izstopil iz bolnice, si je bil pridobil že toliko prijateljev, tako da si je nabavil novo obleko, čevlje, lep klobuk, sploh vse, kar pristojna „bogataša“. Posiljal je od časa do časa pogledat na pošto, ali je že dospelo njegovo blago iz Amerike. To je pa delal jedino le z namenom, slepiti čim dalje svoje prijatelje, kateri so ostali vedno zvesti v podpiranju. Po par dneh, ko se mu je zdelo tega „spasa“ dovolj, je sklenil vendar malo pogostiti svoje prijatelje na dostojen način. Naročil je v Ločniku seveda po drugih — okusen „rizot“ ter najboljše jedi, katere pritečejo k pojedini. Kmetje so hiteli, da privedejo res bogato pojedino; znosili so skupaj mnogo perutnine ter najboljše domača vina. Bilo je vse pripravljeno, miza obložena z okusnimi jedili; gostje so komaj čakali „Amerikanca“; sline so se jim cedile po finem „rizotu“ — a „Amerikanca“ ni bilo od nikoder! Začeli so se gledati debelo; bali so se kake nesreče ter menili, da ga je mogoče kdo napadel, oropal, ubil itd. Žal jim je bilo, da ga tudi danes niso spremljali do Ločnika — kakor so to storili o zadnji priliki — ker so menili, da nosi seboj mnogo tisočakov ter se bali vedno zanj. „Amerikanca“ vendar le ni bilo!

Uvideli so končno, da jih je — opeharil ter jo popihal z onim denarjem, kateri mu je bil še ostal. Uvideli so, da jih je za ves dan mu denar osleparil, da v resnici ni ničak bogataša, pač pa reven „privrdranec“ brez vsakega premoženja. — Brat je sicer gori imenovanega kmeta iz Ločnika, nikakor pa ne gospodar tolikih tisočakov, kakor je slepil uboge kmete, da so mu le dajali denar. Odšel je iz Ločnika, da ni duha ni sluha več o njem. — Maio več previdnosti bi vendar koristilo, da bi potepači ne izkoriščali prostega ljudstva. Županstva bi pred vsem morala paziti, da polové take sumljive ljudi, kakor je gori imenovani „Amerikanec“.

Nabrežina, dne 15. aprila 1901. (Politika v cerkvi.) — Dovolite, g. urednik, da opomnim nekaj o našem g. županu. Prosili bi ga, naj ne ima v cerkvi toliko opraviti s krivoverci in s krivoverškimi časniki, ker tisto ne spada v cerkev, naj se ne vtiče toliko v politiko! Ker ljudstvo je že zadosti sito njegovih čenčarij. Naj rajše preskrbi, da

občevalno in preklinjalno pismo: „Gospod doktor, kako pa se more izpodbiti te evangeljske ljudi?“ Dr. Eck je odgovoril: „S svetim pismom ne, pač pa z od naše cerkve pripoznano, poleg sv. pisma obstoječo tradicijo (ustno poročilo apostolov).“ Knez-izbornik je odgovoril: „Tako opazam, da evangeljci so v svetem pismu, mi pa poleg.“

Avgšburška konfesija, obstoječa iz 27 členov, je postala kmalu izpovedovalni spis vseh evangeljskih. Razložili so v njej, kaj verujejo o Bogu in o sv. Trojici, o podedovanjskem grehu, o sinu Božjem, kako postane grešnik pravičen pred Bogom, o službi propovedovanja, o cerkvi, o sv. krstu in o sv. Rešnjem Telesu, zakaj da nimajo spovedi na uho, zakaj da ne stejejo božjih potij itd. med dobra dela, zakaj da ne pripoznavajo izven Kristusa nikakega svetnika ter se ne zatekajo k njim, zakaj da se njihovi duhovniki ženijo, zakaj da ne pripoznavajo pred Bogom nikake zasluge praznikom in sploh zunanjim delom, zakaj da trdijo, da masa ni Jezusova naprava, zakaj da ne pripoznavajo papeža za namestnika Kristusa, zakaj da imajo dosmrtno oskrbovalce in oskrbovalke bolnikov brez posebne zaobljube itd. itd.

Pogostoma so se sklicevali naši Vipavci na Avgšburško od cesarja in države pri-

bode računal pri pogrebi vsem enako, ne pa enemu pet kron, drugemu dve in tako naprej. Slavnemu županstvu bi svetovali, naj priskrbi tisti zakon od „stolarine“, da bodemo vsaj vedeli, koliko gre za pogreb, koliko za krst in take stvari, da ne bode on sam račun, koliko lahko da eden ali drugi. Tudi tistim g. udom narodno-napredne stranke, ki so tudi v starasinstvu, bi svetovali, naj ne potrdijo vsega, kar on hoče. Ako bi se mu vse potjevalo, bi imel kmalu vse na niti.

Ker vem, da bode g. Čargo pridigal o tem dopisu, bi mu jaz svetoval, naj rajši razloži ljudstvu sv. evangelij, ne samo o časnih in krivovercih imeti v ustih! Tako znam tudi jaz pridigati! Kar je g. Čargo pri nas, smo malokrat slišali razkladanje sv. evangelija. Se nekaj. Ali ste slišali kedaj, da spalir pri procesiji, naj si bodo vojaki ali veterani, morajo biti odkriti, samo poveljniki pokriti! In da tudi godba ne sme igrati korračnice. G. Čargo, zakaj pa je bilo poprej pri starem, vse časti vrednem, da ga ne bode nikoli več takega, g. Marusiču, prav, ki je ravno tiste šole napravil kakor Vi?! Za danes zadosti; drugikrat se kaj!

„Pravicoljub“.

Nakleška županija, dne 16. aprila 1901. — Včeraj smo imeli volitev župana in podžupanov za obširno občino Naklo. Volitve se je udeležilo vseh 24 občinskih svetovalcev.

Vlado je zastopal g. vladni svetnik dr. Peter Laharnar.

Županom je bil izvoljen s 7/8 številom glasov g. Ivan Dujec, posestnik in obrtnik iz Završka, vrl mož, narodnjak in velik prijatelj svojim soobčinarjem.

Za podžupane so bili po predlogu jednoglasno izvoljeni gg.: Franc Perhavec iz Ležeč, Andrej Obersnel iz Divače, Ferdinand Mahorčič iz Naklega, Ivan Bano iz Divače, Anton Cerkvenik iz Kačič, Josip Čepar z Barke, Franc Cergolj iz Misljič in Josip Cerkvenik s Škofljega.

Torej župan in podžupani možje, katerim bo vodilo zlato geslo: „Bog in narod!“

Po dovršeni volitvi je g. vladni svetnik pozdravil izvoljence z navdušujočimi besedami, katerim smo vsi navzoči glasno pritrjevali. Koncem svojega prekrasnega govora se je v izbranih besedah poslavljaj, ker to je zadnja volitev, katero je vodil v sezanskem okraju; kajti kmalu se mu bo seliti na svoje novo mesto v Bukovini. — Nadejamo se, da nau ga ta kronovina kmalu zopet vrne!

Po slovesni obljubi, katero so položili gg. župan in podžupani, nam je župan priredil prav prijetno presencenje. Gledé na velike zasluge g. svetnika koš bivšega glavarja za našo občino — po njegovem prizadežju se je prejelo iz državne blagajnice 15.000 K za uboge trpine — je predlagal g. Dujec, da imenujemo g. svetnika častnim občanom naše občine. Z nepopisnim navdušenjem smo vsprejeli ta predlog in sklenili, da pošljemo našemu novemu soobčinarju dotično diplomu v Črnovice.

Gosp. dr. Laharnar se je z ginjenimi izrazi zahvalil za prirejeno mu ovacijo. Predno smo šli narazen, smo izpili kozarec vina na

poznano konfesijo, kakor bomo to še videli podrobno. Na tem verskem temelju so stali od konca 40. leta 16. stoletja. V tem svetopisemskem nauku so jih poučevali njihovi dušni pastirji, na ta nauk so dali krstiti svoje otroke, oprti na ta nauk so umirali ter so jih pokopavali brez zadržka.

Posebne znamenitosti iz tistega časa o naših vipavskih protestantih niso ohranjene. Samo enkrat je bilo neko posebno gibanje v mestecu. Zato je bil tudi povod. Primož Trubar, katerega je bil poklical plemenitaš Egkh v Gorico krstiti mu sina, je dospel nazaj gradé, potem ko je v treh jezikih propovedoval v Gorici ter obhajal in dlje časa deloval v Rubijah, v mesto Sv. Križ ter je govoril tam kot v naravnem središču Vipavske doline, v cerkvi in — kakor govori se današnji dan prav živo v Sv. Križu ustno sporočilo — tudi na današnjem trgu, ker vse ljudstvo ni moglo v cerkev, in sicer je govoril na neko nedeljo; o tem govoru pravi sam (Kostrenčič „Urk. Beitr.“ etc. str. 217.), da „proti temu (govoru) se ni ugovarjalo, da je celo duhovnikom ugajal.“ Omenja se namreč izrecno, da poleg „vseh Vipavcev“ je bilo navzočih tudi „mnogo katoliških duhovnikov“. Ustno poročilo trdi tudi, da je Primož Trubar tudi obhajal ljudi v cerkvi. Trubar sam ne

zdravje novega občana, kateremu naj Bog podeli še mnogo zadovoljnih let!

Avin.

Iz Prvačine. — Po dolgotrajnem času vendar je naša občina postala samostojna. Dne 26. in 27. pr. m. so se vršile volitve v starasinstvo. Volitve so se vršile tako mirno, da se je sam gospod komisar izrazil, da tako mirnih in dostojnih volitev ni še nikjer videl, čeravno je bil sem in tja že pri mnogih.

Dne 15. t. m. je bila pa napovedana volitev župana in petih podžupanov. Volitev je vodil g. nadkomisar Polley. Županom je bil izvoljen g. Anton Kozum, podžupanom pa gg. Josip Šušmelj, Jurij Furlani, Anton Furlani, Vinko Gregorič, Josip Orel.

Po končani tej izvolitvi, katera je tekla prav gladko, smo se zbrali na kozarec vina. Prvi je napil č. g. župnik novemu županu kakor celemu starasinstvu ter želel obilo dobrega vspeha. Drugi je napil prav laskavo g. nadučitelj Orel navzočemu dornberškemu županu Brcetu ter se od njega za vselej poslovil.

Dal Bog novemu županstvu obilo blagoslova!

Domače in razne novice.

Naša stranka o izstopu iz slovr. kluba. — Poslanec narodno-napredne stranke na Goriskem, g. Oskar Gabršček, ki je izstopil iz onega kluba zajedno s tremi naprednjaki na Kranjskem, je istočasno naznanil ta svoj korak izvrševalnemu odboru narodno-napredne stanke ter ga obširneje utemeljil. — V nedeljo je imel izvrševalni odbor sejo, v kateri se je sprejel izstop s posebnim zadoščenjem na znanje. Ob enem se je izreklo posebno zadovoljstvo, da so napredni poslanci izstopili iz kluba, v katerem so bili roke silno vezane. Prosti teh spon bodo vsaj lože delovali za koristi naroda na podlagi naprednih idej. Ob enem pa se je naglašala potreba, da se naši štirje poslanci tesneje zblizajo Mladocem, kjer dobe lahko več pomoči in ugleda nego v onem klubu, v katerem vladajo škojfe, če tudi niso poslanci. — Te in še druge misli, ki so se pojavljale, so se sporočile gosp. poslancu Gabrščku in izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke v Ljubljani.

Razbojnik v Skopem pred prototnikl. — Čitateljem našim je dovoljno znano klerikalno razbojništvo „a obeh bratih Živec v Skopem o priliki prvotnih volitev. Klerikalci, ki so se bili takoj zatekli pod varstvo dr. Gregorčiča v Gorici, so skušali vso reč zaviti tako, da bi krivda padla na naprednjake. Rekli so celo: pred sodiščem se dokaže resnica.

In resnica je dokazana!

V terek je stal glavni zločinec — Ferdinand Živec — pred prototniki v Trstu. Obtožnica je do pike enaka sliki, katero so naši čitatelji dobili iz „Soče“ in „Primorca“. Pripoveduje, kako so klerikalci zvalili v gostilno brata Antona Živeca, kjer je pa že zapazil zaroto in hotel ubežati. Ali tekli so za njim in ga preteпали. Brata Andreja pa, ki je prihitel na pomoč, so porezali hudo na več mestih in mu izlili oko tako, da je po izreku izvedencev tudi drugo oko v nevarnosti. Obtoženi Ferdinand Živec je glavni napadovalec.

Ohravnava je trajala dolgo in prinesla je žalostno sliko v sodno dvorano o razdivjanosti klerikalcev. — Oni klerikalni junak je bil že prej obsojen radi — tatvine ter je

pove nič v svojem gori omenjenem pri Kostrenčiču tiskanem pismu. Treba torej prepustiti daljšim poizvedovanjem, da se bo dalo konstatovati, je-li bila omenjena cerkev današnja kapucinska ali farna ali pa z današnjo kapucinsko cerkvijo morda identična dvorna kapela grofa Attems. Najbrže je bila ta farna cerkev. Na vsak način je bila posledica oné propovedi ta, da ni bila na razpolago za bodočnost Svetokrižka cerkev nikakemu propovedniku, ki ni bil gledé verskega nauka absolutno zanesljiv. Čutili je bilo prva znamenja ostreje pihajočega vetra. Trubar je moral na svojem „osličku“, na katerem je bil prijahal „čez deželo“, dalje brez daljšega ustavljanja. Vipavci so ga mogli na njegovem potu le še pozdraviti, ne pa več obdržati ga v svoji sredi. Pri cesarju so bili izposlovali proti njemu ukaz, zapreti g., katerega pa niso za takrat izvršili vsled težkega bolehanja cesarja ter preobloženi z drugimi skrbmi. O tožbi in o ukazu, zapreti ga, se Trubarja ni obvestilo, akorav je prosil za to, da bi se mogel braniti. Že maja 1565. pa je moral zapustiti Kranjsko za vselej. L. 1567. je še prišel zadnjikrat na obisk v svojo drago domovino.

(Dalje pride.)

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave.

Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanih dokumentov.

Spisal V. A. Schmidt, evangelijski župnik v Gorici.

(Iz nemškega rokopisa poslovenil I. K. Č.)
(Dalje.)

Verski nauk evangeljcev takratnega in sedanjega časa je obsežen v takozvani Avgšburški konfesiji. To je spis, kateri je sestavil Melancthon, prijatelj Lutra, in v katerem so razložili evangelijski nemški knezi cesarju Karolu V., zakaj in v katerih točkah se čutijo primorane na podlagi svetega pisma razločevati se od katoliškega cerkvenega nauka. Dne 24. jun. 1530. je ta spis prečital nemški državni kancelar dr. Bayer v Avgšburgu v državnem zboru cesarju in državnim knezom, in sicer v nemškem ter ne v latinskem jeziku, kakor je zahteval cesar. Ves zbor je bil nekaka pobožno poslušajoča množica, ki se je stiskala celo po dvorišču ter čula vsako besedo jako glasno izgovorjenega veroizpovedanja. Vtis je bil neznan. Celo katoliški knezi so takrat priznavali, da evangeljci verujejo le to, kar stoji v sv. pismu. Katoliški bavarski knez-izbornik je vprašal zraven sebe stoječega znanega Lutrovega sovražnika, dr. Ecka, ki je prinesel iz Rima proti Lutru iz-

sploh slabo opisan. Porotniki so ga soglasno obsodili. Dobil pa je 20 mesecev težke ječe; od decembra že je pa v zaporu. — Dokazalo se je, da je bilo v krmi Furlanovi plačanih 2 hekta vina in celo tele za klerikalne volilce. — Tako je delala klerikalna stranka volitve — na east in slavo dr. Gredolčiču!

Eto žalostne slike! Ali ni imela „Soča“ prav, ko je pogosto trdila, da nas razkol osreči Slovence se — s krvavimi glavami!

Druga velika pravda bo v kratkem proti celi vrsti klerikalcev iz Tomaja (— seveda mladi Černe je zopet prvi!) — ki so hudo potepli petorico naprednjakov iz Storijski! Žalostna slika klerikalne zdivjanosti!

Gabršček pred sodnijo v Trstu. — Nova obravnava bo jutri pred deželno sodnijo v Trstu. Predsedoval bo deželosodni svetnik g. Codrig, ki je bil veliko let okrajni sodnik v Tolminu.

„Gorica“ to obravnava že naprej izkoristi v svoje namene in sicer na jako podle načine. Nočemo jej danes odgovarjati niti z besedo; to pa storimo po dokončani obravnavi, kajti take vrste pisava, ki dokazuje grozno škodoželjnost, se obsoja sama po sebi.

Novi slovenski inženirji. — Absolvirani slušatelji dunajske tehnike gg. Jaroslav Förster, Makso Klodič pl. Sabladski in Rudolf Zajc so dovršili dne 14. in 15. t. m. drugi državni izpit ter bili imenovani inženirjem.

„Zavratno naskočil!“ — Izid volitev v odbor „Slovenskega podpornega in bralnega društva“ smo naznanili zadnjič. „Gorica“ je prihitela hitro z loparjem po dr. Tumi, češ, da je zbral nekaj ljudi in s temi zavratno naskočil v nedeljo nič zalega sluteče zborovalce „Slovenskega podpornega in bralnega društva“ ter se urinil za predsednika itd. Za Boga, kdo je naskočil, kdo se je urinil? — Neko nezadovoljnost nasproti društvu v krogu dobromiselnih in po napredku hrepenečih članov je bilo opazovati že dlje časa, tako tudi v zadnji dobi, tisto „izbacjenje“ „Soče“ in „Primorca“ ter naročanje „Kikiriki“-ja na ljubo nekemu napihničcu pa je rodevalo ogorčenje; ker člani, ki vendar po veliki večini ne gredo s klerikalno stranko, so uvidevali, da se je urinilo v društvo po nekaterih članih besno strankarstvo, katero je društvu pretilo, gotovo ne v dobrem smislu. Radi tega je nastajal odpor večji in večji, in na občnem zboru se je zgodilo to, kar veste.

Kako pa je dr. Tuma „zavratno naskočil“ društvo, sledi iz tega, da je le se po občnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“ isti dan zvedel, da mislijo voliti njega za predsednika! Člani so se pomenili sami med seboj in storili so to, da od 63 navzočih je dobil dr. Tuma 43 glasov, dr. Gregorčič pa 20, društvo pa, pri katerem je dobil dr. Gregorčič 20 glasov, šteje 500—600 članov!

Izvršil se je preobrat, ki bo društvu le v hasek. Tako društvo mora oziveti ter pokazati tudi javno, da v mestu živi impozantno število slovenskih delavcev, da tudi oni so moč med mestnim prebivalstvom. Ne več: skrivati se po dvoranah in sobicah, marveč ven v življenje! S pravim, razsodnim notranjim poslovanjem mora združevati primerno javno nastopanje vsako društvo, katero hoče kaj veljati. In tega slednjega je pomankavalo od leta do leta več. Zato pa: pustimo „Gorico“, naj laja in se zadira v dr. Tuma, saj to je gotovo, da ona o g. dr. Tumi principi-pijelno ne zapiše nobene dobre besede, potrudimo pa se za vsestransko rast in povzdigo društva v korist in zabavo delavca-trpina! Naj lajajo ob strani, mi korakajmo po začrtani poti potrebnega društvenega napredka in razvitka — naprej!

„Naj pa vse hudič vzame, ako moja ne obvelja“ — si je mislil veliki in radodarni rodoljub dr. Aleksij Rojic, in zato je odstopil kot društveni in zdravnik od „Slov. bralnega in podpornega društva“, češ: da pod sedanjim predsednikom dr. Tumo ne morem in po svoji vesti tudi ne smem dalje ostati. — — — Njegova ni obveljala, zato je odstopil „ogorčen“.

No, reč je taka. V „Gorici“ se vidi, da se pričena neka gonja proti „Podpornemu in bralnemu društvu“. Dr. Rojic je šel „z dobrim vzgledom naprej“. — — — Toda ta gonja je grda, ostudna, in ker je taka, potegne za seboj le par ljudi, tiste znane može, drugi ostanejo in pristopali bodo se v tim večjem številu. Vsak odstop se pomnoži z večjim številom vstopa. Naši somišljeniki, na delo! Agitujte, da pristopi k društvu kar največ članov, in to podpornih in bralnih! Impozantno mora postati društvo tudi gledč članov v mestu!

„Možakar à la Colombo“. — Posebno srečo ima kremlar g. Reja z „Gorico“. Vsako toliko časa ga piknejo, kadar jim nanesne prilika. Se ni tako dolgo tega, ko so ga zmerjali s „kosmatincem“, sedaj pa je „možakar“! Zakaj se zaletavajo v njega? I, samo za to, ker noče biti klerikalec. Mož je miren ter se ne utika ne v to in ne v ono, ali ker ni klerikalec, lop po njem! Izvoljen je v odbor „Slovenskega podpornega in bralnega društva“. Zato pišejo o njem zaničljivo: „Možakar à la Colombo“!

No, g. Reja si ne stori nič iz takih neopravičenih izbruhov klerikalne bande, ker je mož in ostane mož. Da bi le imeli kler-

ikalci več takih „možakarjev“, kakor je „Colombo“ — veseli bi bili in ponasali bi se z njimi! Tako pa vlada pri njih na to stran — velika mizerija! Radi tega pa je tako bevskanje „Gorice“ le se — pomilovalno!

Vedno izpisuje. — Včasih je izpisoval v gotove namene člane „Gor. lj. p.“ — „kdo ga pozna, od kod je doma, o la, pejmjo naprej!“, pa časi se spreminjajo, in ker nima kaj izpisovati pri novi „kasi“, kjer je za „derentaja“ sedaj, se je vrgel na izpisovanje kazenskih paragrafov, s katerimi uči drž. pravdnstvo, kako naj brani razne „priče“ in kako naj kaznuje njemu neljube osebe. Prav manjja mu je postalo izpisovanje — in zato čitamo v zadnji „Gorici“ kar na več mestih pouk o raznih kazenskih paragrafi s citati. Povsodi „na delu“, kjer gre za — „človekoljubnost“!

Trojčke je povila v Villaraspa pri Trčiču neka Marija Olivo. Trojčki so: dva dečka in ena deklica. Otroci kakor tudi mati so zdravi.

Med otroki. — Okoli poldne v ponedeljek je udaril na Kornu 8-letni Ivan Leban iz ulice Formica s tako močjo svojega tovariša Jos. Loviščeka, da mu je prebil žilo nad levim ušesom. Hitra pomoč je potolazila otroka.

Največje fruktificiranje ljudske pobožnosti. — „Slov. Narod“ piše: Na dan, ko je napredno ljubljansko meščanstvo polagalo pri veselici za družbo sv. Cirila in Meloda lepe goldinarje na domovinski altar, ravno ta dan je ljubljanski škof priredil veliko romanje na Sv. Goro pri Gorici. To je seveda samo slučaj, da se je to romanje priredilo isti dan, ko je bila veselica za družbo, ki vzdržuje samostanske šole, in nam ne prihaja na misel radi tega pisati kake rekriminacije, toliko manj, ker bi za romanje v prenatlačenem „Narodnem domu“ itak ne bilo prostora. Tudi o potrebi tega romanja ne bomo govorili, saj ve vsakdo, da imajo romanja v prvi vrsti namen, privezati ljudstvo na duhovščino, in to vez utrditi. Naši klerikalci pa niti s tem niso zadovoljni, ampak so pri tem romanju gledali tudi na profit. Škof je peljal 1075 romarjev na Sveto Goro. Južna železnica je ceno voznih listkov za to potovanje določila na 3 gld. 14 kr., odbor za prireditve romanja pa je te listke prodajal udeležnikom po 3 gld. 50 kr. Imel je torej pri vsakem listku 36 kr. dobička, ali skupaj 387 gld. To je že prav lep profit. Vrh tega pa uprav klasičen dokaz, kako zna klerikalna gospoda izkoristiti ljudsko pobožnost.

Vprašanje. — Kaj je z „Gospodarskim Listom“? Sedaj smo že prekorčili sredo aprila, ali o „Gospodarskega Lista“ prvi številki se ni ne duha ne sluha. „Atti e Memorie“ frče po svetu, — o „Gospodarskem Listu“ nikdo nič ne ve. Ali se bo nadaljevala brezbriznost „Kmetijske družbe“ na to stran? Urednik lista je Ernest Klavžar, ki včasih čudovito učeno piše o „gospodarstvu“ po „Gorici“. Človek bi sodil, da bo vendar skrbel tudi za „Gospodarski List“, ker se vendar rad slika kot velikega prijatelja kmetu v tem pogledu. Kje torej je „Gospodarski List“? Ako nima Klavžar časa, ker je preobložen z drugim delom v klerikalni stranki, naj se poskrbi na kak drugi način, da bo izhajal „Gospodarski List“. Saj menda vendar ni vse odvisno prav od tega Klavžarja!!

Prosimo pojasnila v tej zadevi.

Več prizadetih.

Klerikalna besnost proti „Trgovsko-obrtni zadrugi“. — Ta znameniti denarni zavod je klerikalcem hud tra v peti; zato se zaganjajo vanj, kedar le mogoče, če tudi le same sebe smešijo. — O priliki spremembe nekaterih paragrafov v pravih sta zopet začela prodajati svojo klerikalno besnost „Gorica“ in „Prim. List.“ — Čujmo ju:

1. Prememba, da ravnateljstvo naj šteje odslej 7 članov in 3 namestnike (prej 21 članov in 5 nam.), ter nadzorstvo 9 članov in 4 namestnike (prej 5 in 5) — se zdi učenim ljudskim ekonomom čudna, češ: kje pa je nadzorstvo številnejše nego ravnateljstvo. — Vidi se, da hočejo zabavljati na vsak način! Nadzorstvo ima na sploh veliko moč nad ravnateljstvom, saj lahko kar odstavlja po svoji volji; vrhu tega je določen nadzorstvu tudi v navadnem poslovanju zadruga širši delokrog, seje mora imeti vsak mesec in odločevati z ravnateljstvom v vseh važnejših poslih. Ako kritikastri niti pravil niso prečitali, naj bi raje molčali. Lepšega razmerja ni lahko najti! Mesto pohvale — klerikalci napadajo!

2. Klerikalcem ni prav, da ravnateljstvo in nadzorstvo smeta v skupni seji izključiti kakega člana iz svoje srede, ako tje več ne spada (v slučaju ob. odb. radi takih dejanj, ki niso v čast nikomur!). — marveč bolje se jim zdi, ako v pravih sploh ni nikake določbe, da se torej nikdo izključiti ne more, kakor je pri „Centrifugi“. — To so juristi! Seveda: Zadruga ne bo izključevala iz svoje srede mož, ako klerikalna objestnost spravi koga na zatožno klop, niti v slučajih, ako je kdo prišel v mairsikavo preiskavo, kar je do cela lahka reč v sedanjih časih. Slučaje si lahko vsak citatelj sam izmislil! Na tak način bi bilo prav lahko — pahnuti iz ravnateljstva in nadzorstva vsako neljubo osebo. Tako daleč se goriski naprednjaki ne bomo — smešili! To prepustimo klerikalcem.

3. Klerikalcem ni prav, da ima vsak član na zborih toliko glasov, kolikor ima — deležev! Prefriganci! Deleži pri „Zadrugi“ znašajo po 300 K. — Ako bi se našel kdaj kak mecen, ki bi plačal 100 deležev, torej 30.000 K, bi ga radi sprejeli, če tudi bi imel na zborih 100 glasov, — t. j. toliko, kolikor jih lahko ima pri „Centrifugi“. Kar pa tej ne škodi, tudi „Zadrugi“ ne bo!

4. Ni jim po volji, da je občni zbor sklepčen, „ako“ je zastopana desetina deležev (doslej 2/3 članov!). Tako določbo imajo skoro vsi zavodi, ne izvzemši „Gor. ljud. pos.“ ali „Centrifuga“. Dve tretjini članov ni mogoče nikdar spraviti na občni zbor. „Zadruga“ ima danes nad 1800 članov; navzočih bi jih moralo biti torej — 1200!

(Dalje pride.)

Vojaka pobil. — Dasi se je držalo tajno, je prislo končno vendar le na dan, kako je neki tukajšnji mladi častnik s sabljo usekal nekega vojaka-prostaka baje radi tega, ker mu ni salutiral. Vojak je baje nevarno ranjen. Podrobnosti, ki se širijo o tem, so najbrže največ ugibanja, ali kdor je zvedel o tem, vsakega je tako ravnanje z vojakom neprijetno dirpulo.

Pevsko-tamburaško društvo „Podgora“ v Podgori vabi na ustanovni občni zbor, kateri bo v nedeljo dne 21. t. m. v prostorih ljudske šole v Podgori ob 4. pop. K obilni udeležbi vabi odbor.

Samomor. — Iz Gradišča ob Soči poročajo, da se je ustrelil te dni v svojem stanovanju 35-letni trgovec Fr. C. v Hruševljah. Vzrok samomoru je neozdravljiva bolezen.

Napake popravi! — V članku „Izsejjevanje Slovencev“ v št. 44. je citati v prvih vrstah drugega predala na drugi strani pravilno tako: „Kar je se samostanskega veleposvestva v naših krajih v verskem skladu, to imamo; ali naše zdajšnje vlade že prodajajo isto menihom, ne kmetom.“ (Pomotno je stalo: menihom na kmetih!)

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Danes, 18. t. m., se je sešel zopet državni zbor. Splošno se sodi, da bo de pomladansko zasedanje mirno ter izvrševalo gospodarska dela brez obstrukcije. Nemški listi pišejo jako previdno o novih pogajanjih med Nemci in Čehi, ki pa naj se lijejo v prvi vrsti gospodarskega programa. Radi zasedanja delegacij se vrše sedaj skupne ministrske konference. Radi novih topov med ministri ne vlada edinstvo. — Predsedniško tribuno v državnem zboru so ločili s posebno pregrado popolnoma od poslaniških prostorov, tako da bo moglo predsedstvo na svoje sedeže le skozi vrata zadej.

O Šustersičevem klubu. — Dr. Ferjancič je imel v soboto v Kamniku shod, na katerem je rekel o „Slav. Centrum“ to-le: „Sicer pa je „Slavisches Centrum“ pridno deloval — za kmeta. Jaz se nalašč nočem dotikati delovanja kakega naših domačih klerikalcev, a kako temeljito je to delovanje, naj pokažem na izgledu jednega poljskega posl. istega kluba gospoda Šajerja. Ta je vložil 26 predlogov, vsi so podpisani tudi od naših klerikalcev. Najpomembnejši so pa le-ti: Država naj odpise 20 let hišni, 10 let zemljiški davek, — dalje država naj da za vrenjenje rek v Galiciji 100 milijonov kron in za ceste 110 milijonov. Take se slepi kmeta, pravi se mu pa, kako se zanj deluje.“

Predsednik zbornice poslancev o Dalmaciji. — Minol sobote je predsednik zbornice poslancev, graf Vetter von der Lilie, na potu iz Dubrovnika na Dunaj, obiskal tudi Zadar, kjer si je v spremstvu poslanca Biankinija in korarja Liepopilija ogledal tamnošnje znamenitosti. O tej priliki je graf Vetter izrazil svoje obudovanje na naravnih lepotah Dalmacije, in je pripoznal brez ovin-kov, da se Dalmacija zanemarija neopravičeno. Prav da je in je tudi v dolžnost dalmatinskim poslancem, da store vse v ta namen, da se enkrat neha to zapostavljanje.

Zarota proti Krügerju? — „Daily Express“ javlja iz Amsterdama, da je holandska policija prišla na sled zaroti proti Krügerjevemu življenju. Vsi prodajalci orožja v Utrechtu so dobili povelje, naznaniti vse one osebe, ki so zadnje dni pri njih kupili revolverje. Da natakarja sta aretovana in jeden je baje pripoznal, da je udeležen pri zaroti.

Klofač. — Dopolnilna državnozbornska volitev iz pete kurije okraja Smichov je določena na dan 30. aprila. Za ta mandat, ki ga je odložil Klofač, kateri je pridržal mandat drugega okraja, se vname jako hud boj, ker se potegujejo za ta mandat: Krüger kandidatje, mej njimi tudi neki Staročeh. Mladočeska stranka v tej borbi ne bo več podpirala Klofačeve stanke.

Ilirija v Ameriki. — Prvo slovensko kolesarsko društvo v Ameriki, katero so ustanovili jolietški Slovenci, je dobilo ime „Ilirija“. Tako ima ljubljansko kolesarsko društvo „Ilirija“ svojo sestro v Ameriki. Prvi tajnik je Kornelj Gorup.

Galerija modernih umetnostij v Pragi. — „Wiener Zeitung“ je prinesla

sledede lastnorčno cesarjevo pismo: Dragi dr. pl. Koerber! Jz sem obrazovalne umetnosti radi oplemenjajočega njihovega vpliva, ki ga delajo na dušo in uravnost ljudi, vselej pospeševal z veseljem, a posebno se mi je zdelo Moja najlepša vladarska dolžnost snovanje mest za negovanje teh umetnostij. Bil bi nov znaten napredek, če bi v onih glavnih mestih, ki se navadno smatrajo za središča umetniškega razvoja, a še nimajo javne umetniške galerije, nastale take občinstvu lahko pristopne zbirke; ljubezen in razumevanje domače umetnosti našla bi v tem čvrste opore, idealna čustva naroda pa nikdar usahljiv vrec dviganja. Poln te želje ter z ozirom na izvrstna, daleč preko meje domovine priznana dela živeti umetnikov iz moje ljubljene kraljevine Češke, odream, da se ustanovi galerija za moderno slikarstvo, plastiko in arhitekturo, ki naj postane last omejenih kraljevine, iz sredstev, ki so izročena Meni v ta namen, v kraljevskem glavnem mestu Pragi ter pričakujem, da bosta oba naroda, ki živita v deželi, v vsej bodočnosti na tem mestu zastavljala svoje bogato znanje za napredek in procvit domače umetnosti v mirnem tekmovanju. Naročajte Vam, da Mi skupno z Mojim ministrom za uk in bogocastje čim preje stavite tozadevne predloge, sem uverjen, da na ta način pomirjujočo moč umetnosti stavim v službo notranjega miru v državi. Na Dunaju, dne 13. aprila 1901. Franc Josip I. To cesarsko odredbo pozdravljajo vsi slovanaki in tudi nemški listi. Najvišje priznanje češke umetnosti mora veseliti vsakega Slovana. Čehi pa so dobili tudi še drugo odlikovanje: v gospodsko zbornico sta imenovana, kakor znano tudi Jaroslav Vrchlicky in Ant. Dvofak, najslavnejši živeči češki pisatelj!

Elm ima po najnovjšem štetju brez diplomatičnih zastopstev 462.040 prebivalcev. Večno mesto je v zadnjih 20 letih naraslo za 161.582 prebivalcev.

Posedva ruskega carja, ki so njegova last, znašajo 51.000.000 hektarov zemlje, torej toliko, kolikor je približno velika vsa Francoska.

Na Kitajskem. — Reuterjev urad poroča: Kitajskina pooblaščenca so naznanili zastopniki Japonske, da je neobhodno potrebna vrnitev cesarja v Pekin in treba poslati v Mandžurijo kitajskih vojakov, da napravijo ondi red. — „Standard“ poročajo iz Shanghaija, da ruski poslanik Giers se vedno pritiska na Činga in Li-hung-čanga, naj podpiseta mandžursko pogodbo. — Ameriška vlada naznanja velesilam, da bo podpirala zahtevo glede odškodnine Kine napram velesilam le tedaj, ako svota ne presega 40 milijonov funtov v zlatu, sicer se ne udeleži pogajanj. Temu predlogu baje niso prijazne Avstro-Ogerska, Nemčija, Rusija, Francija in Italija. — Reuterjeva pisarna javlja iz Pekinga: Lin zaseda močno stališče pri Huihu 120 milj od Paotingfu, v ekspedicijo proti njemu odpošlje se 5000 mož nemških in 3000 mož francoskih čet. Se druge čete odidejo jutri iz Pekinga. Ekspediciji bo zapovedoval general Gayl. Kitajska sila znaša baje 10 tisoč mož. Pričakuje se hudega boja. Kitajsko stališče se nahaja več milj v mejah onega ozemlja, ki je zveznim četam od grofa Waldersea določeno kakor operacijska sfera. Lin se je branil do sedaj umakniti se ter je izjavil, da ako žele, da se umakne, bi storil najboljše, da ga prisilijo v to. Glasom danes doslega poročila od francoske strani se misli sicer, da se Lin umika, ali sodi se, da ako je res temu tako, se umakne za 7 do 8 milj le v ta namen, da zasede močnejše stališče.

V Južni Afriki. — Iz Pietersburga poročajo, da so zasledili tekom vojne v gorovju Murchison nove zlate žile. — V Zadnjih dneh se je trdilo, da se je posrečilo Burum ujeti generala Frencha in 500 mož. — Krüger je povedal odločno glede na vojno v južni Afriki, da za Bure ne veljajo nikaka „pogajanja“, za nje je le deviza ta: Prostost ali smrt!

Baznotero. — Katoliško-narodna stranka v Ljubljani je sklenila, da se letošnjih volitev v občinski svet ne udeleži. — Hrvatov v Ameriki živi okoli 200.000. — V Bruselju so ustanovili zvezo oženjenih mož, kateri je namen: postopati proti razkošnosti v damskih oblekah. — Prški nadškof Skrbensky in Krakovski škof Puzyno sta imenovana kardinaloma. — Iz Prage poročajo, da je dovolila vlada ustanovitev češke trgovske šole v Budejovicah ter ji zagotovila podpore 6000 K. — V Lvovu so zasledili v neki banki defraudacijo okoli 250.000 K. — Srbski kralj proglasi novo ustavo v Topčideru. —

Narodno gospodarstvo.

Svilorejcem na Krasu. — Svilorejstkim izvedencem na Krasu je imenovala c. kr. kmetijska družba g. Vek. Orla na Ponikvah. Svilorejci naj se obračajo torej do njega, zlasti: ako se hočejo prepričati, ali je seme za rejo ali ne; če je okuženo, treba poslati seme v preiskavo vsaj osem dnij pred valitvijo. Ubožni svilorejci dobé taka navodila brezplačno, premožnejši proti majhni odškodnini. Kdor je imel lani bolne svilorejke, naj se obrne tudi na imenovanega izvedenca itd.

Lastni dom, registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Celju. Štajerski rodoljubi nameravajo ustanoviti zadrugo, kateri bo namen, svojim zadrugnikom-delavcem postavljati „delavske hiše“ za eno obitelj z dvema ali tremi sobami, s kuhinjo, jedilno shrambo, ter z malim vrtičem v skupni meri 200 stirskega sežnjeva. Hiša se izroči zadrugniku po vplačilu 10% zneska njene vrednosti ter proti plačilu mesečne, dogovorjene svote za obrestovanja in amortizacijo, tako, da se po določeni dobi let hiša popolnoma izplača in pride v neomejeno last delavca-zadrugnika.

Denarna sredstva zadruga so v prvi vrsti deleži zadrugnikov, ki so določeni na 20 K, vendar pa sme vsakdo tudi vzeti po več deležev — po 5, 10 in še več. — Tako podjetje je le pozdravljati z vsakega stališča.

Književnost.

Knjige „Matica Hrvatske“ za leto 1900. so nam došle. Lep dar je to: 8 knjig. Ta dar, ki ga je odbor družbe poklonil svojim članom, mora vzbuditi vsakogar in kar diviti se moramo trudu in marljivosti odbora, posebnost, če upoštevamo naše književne razmere. Tu vam je najizbranejša čtiva za vse sloje srednjega stanu. Zlasti pa je jedna knjiga biser. O tej knjigi — „Spomencievce iz hrvatskih i slovenskih dubrava“ — prvi odbor sam v doposlani nam okrožnici, da ta knjiga nadkriljuje v vsakem pogledu vse dosedaj po „Matici“ izdane knjige: „Rodila jo je hvaležnost na izkazanih dobrotah hrvatski in slovenski knjigi in umetnosti (knjiga je poklonjena zvezdi naši, našemu Strossmayerju), a sili so jo v venec v bratski skupnosti hvaležni pisatelji in umetniki dveh pobratimskih narodov, a „Matica Hrvatska“ jo uprav vedežno podarja svojim članom na kraju stotletja, da se bodo spominjali poznejši rodovi hrvatskega in slovenskega naroda, kako so se nekdanj posievali narodni prosvetni dobrotniki. Bil je to srečen začetek hrvatsko-slovenske književne in umetniske vzajemnosti, s katerimi „Matica Hrvatska“ tako lepo stopa pred svoje člene, a ob enem odsev onega skupnega dne lepše bodočnosti, za katerim so izbrani hrvatsko-slovenski sinovi v prošlem stoletju toli željno težili, a ga niso mogli dočakati.“

Tem lastnim besedam odbora nimamo mi pridodati drugega, nego željo, da bi ne bilo nijednega izobraženega Slovenca, ki ne bi imel krasnih knjig „Matic Hrvatske“ na svoji mizi!

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venei. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost: Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 235-8

Veliko zalogo šivalnih strojev, dvokoles in slamoreznice

raznih sistemov prve angleške tovarne „Helical“

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1
mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16
kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickererij).

Cene so v gotovini od 80 gl. naprej. Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se tople priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrožba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je Trgovska obrtna zadruga.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatnine

Most (Česko).

Dobr. ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Tvrđka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Ból ublažujoče ribanje

po dr. Zoltán-u

(Zoltánovo mazilo).

Ze mnogo let znano, uspešno učinkujoče sredstvo, katero se najbolje uporabi pri protinu in revmatizmu.

Olajša in odstraui po kratki uporabi (kar dokazuje mnoga priznalna in zahvalna pisma) celo mnogo let brez uspeha se zdraveče bolezn.

1 steklenica stane

2 kroni.

Pri vpošiljavi zneska 2 K 80 vin. razpošilja franko lekarnar

Béla Zoltán, Budimpešta.

Zaloga na Dunaju, lekarna pri „Črnem medvedu“ I., Lugeck 3.

Nikot skrivno sredstvo. Zdravniško priporočeno.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Vdohiva se zastoj in franko v Schwannen-Apoteke, Frankfurt A. M.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirta na debelo.

Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Ustanovljena 1891.

Odlikovana 1. 1894.

Odlikovana tovarna vsakovrstnega

POHIŠTVA

Ivan Doljak v Solkanu

pri Gorici

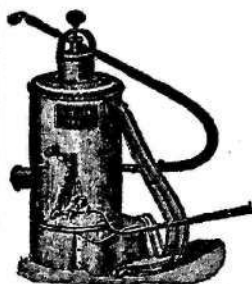
V lastni hiši. ————— Lastne žage.

Zaloga vsakovrstnega pohištva,

kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov.

Zaloga vsakovrstnih desk mehkega in trdega lesa; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin. — Blago se razpošilja na vse kraje prosto postaja Gorica.

Jamči se za točno in solidno postrežbo.

Prekupol se laščjo.

Patentovani aparati za žvepljanje na roko in za na hrbet, rabljivi na dva načina.

Patentovane škrepilnice proti peronospori najnovejši sistemi.

Ceniki gratis in franko.

Brizgalnice za žvepleni ogljik (Injektori)

proti filokseri

Aparati za streljanje proti toči.

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje-in trtorejo pošilja po najnižjih tvorniških cenah

IG. HELLER, DUNAJ (WIEN)

II. Praterstrasse 49.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7, v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevezmata vse naročbe za vsakovrstno stavbo in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K 6-42 zaostalim svojim K 1000.—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju 60. leta. Po polletnem plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Najugodnejši pogoji. — Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih je bilo izplačano 10 odstotkov zavarovalnine.

Izplačana dividenda K 716,541-28
Reserve in fondi K 20,579,494-88
Dosedanja izplačila K 62,922,942-88

Pojasnila in tarife rado voljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „SLAVIJE“ v Pragi

na Hayličkovem trgu,

kakor tudi nje generalni zastop v Ljubljani.